

Дмитро Гладких

Кандидат економічних наук, доцент

Аналіз /

Не святковий "ювілей". До п'ятої річниці від початку світової фінансової кризи

У вересні–жовтні 2013 року виповнилося п'ять років від початку світової фінансової кризи, умовним стартом якої вважається 15 вересня 2008 року, а саме момент, коли американський інвестиційний банк "Леман Бразерс" (Lehman Brothers) самостійно звернувся до суду із заявою про банкрутство та про захист від кредиторів. Наш постійний позаштатний оглядач мовою цифр спробував охарактеризувати зміни, що

сталися за останнє п'ятиріччя у банківській системі України та окремих банках, взявши за основу для аналізу дані фінансової звітності банків України (розгорнутої структури активів, зобов'язань, капіталу, фінансових результатів), що періодично публікуються на сторінках "Вісника НБУ". Зауважимо, що оцінки і висновки автора, викладені у статті, не є точкою зору редакції та Національного банку України.

Within September – October 2013, five years have passed since the beginning of the world financial crisis, which relatively started on 15 September 2008 viz. the moment, when the Lehman Brothers (US investment bank) went to the law without assistance with voluntary petition and application for protection from creditors. Our regular non-staff observer tried to describe changes that had happened for the last 5 years in the banking system of Ukraine and certain banks in the language of numbers; data on financial statement of Ukrainian banks (expanded structure of assets, liabilities, capital, financial results), which are periodically published in the columns of the National Bank of Ukraine Herald, were the basis of the analysis. Note that appraisals and conclusions of the author, stated in the article, don't represent the official opinion of the editorial board and the NBU.

За останні п'ять років українську банківську систему покинув (був виключений з Державного реєстру банків у зв'язку з ліквідацією) 21 банк. Натомість на банківському ринку з'явилася 21 нова установа, у більшості з яких спостерігаються високі показники зростання. Погодьтеся, якщо якийсь сектор економіки перебуває у стані кризи чи депресії, то нові учасники в такій кількості на ньому не з'являються. Більше 20 банків за цей час здійснили ребрендинг (змінити назву), що дещо ускладнює аналіз їхніх показників. Окремі банки змінили власників. Переважно це відбувалось як викуп акцій вітчизняними підприємцями та бізнес-структурами в іноземних інвесторів. Таким чином, частка іноземного капіталу з країн Заходу у банківській системі скоротилася. Натомість зростає частка інвестицій російського походження. Всі ці процеси (вихід із ринку окремих учасників, поява нових, залучення іноземних інвестицій та їх частковий відплив, зміна власників) є абсолютно нормальними, якщо не впливають на функціонування банківських установ і не заважають їм здійснювати свої основні функції: насичувати кредитними ресурсами реальну економіку та залучати кошти підприємств і населення, тим самим поступово виводячи їх з "тіні".

Для порівняння поточних показників банківської системи та окремих банків із минулими, на нашу думку, доцільно обрати базову, ще докризову звітну дату — 01.07.2008 р., адже на той час банки активно кредитували і залучали депозити, обмінний курс гривні вже майже 10

років поспіль був стабільним, а влітку спостерігалася навіть помірна ревальвація національної валюти.

Аналіз основних показників усієї банківської системи станом на 01.07.2013 р. порівняно з 01.07.2008 р. дає підстави стверджувати, що банківська система України не лише успішно вийшла з кризи, а й суттєво зміцнилася.

- **Активи.** За п'ять років абсолютне зростання активів становило 496 млрд. грн., або 71%. Отже, на 01.07.2013 р. активи сягнули рівня 1 194 млрд. грн.

- **Кредитний портфель.** Обсяг кредитного портфеля банківської системи в цілому за п'ять років зріс на 197 млрд. грн., або на 38%, і на 01.07.2013 р. становив 719 млрд. грн.

- **Кредитний портфель юридичних осіб.** Обсяг кредитного портфеля юридичних осіб у банківській системі в цілому за п'ять років зріс на 251 млрд. грн., або на 76%, і станом на 01.07.2013 р. становив 583 млрд. грн.

- **Кредитний портфель фізичних осіб.** Обсяг кредитного портфеля населення у банківській системі в цілому за п'ять років скоротився на 54 млрд. грн., або на 28%, сягнувши рівня 136 млрд. грн. Натомість значна частина кредитів, що скоротилася, була врешті-решт повернута позичальниками. Іншу вагому частину переведено з балансу на "поза баланс", за цими кредитами проводиться претензійна робота (яка може тривати роками), заставне майно поступово реалізується. Отже, далеко не всі кредити населення поза балансом можна вважати безповоротними втратами банків.

Існують дві прямо протилежні точки зору на оцінку динаміки кредитного портфеля населення: як на позитивний або як на негативний чинник економічного розвитку. З одного боку (в теорії), збільшення кредитного портфеля фізичних осіб стимулює сукупний споживчий попит в економіці і є позитивним чинником економічного зростання. Адже ці кошти (в теорії) стимулюють розвиток вітчизняного виробництва споживчих товарів, автомобілів, будівництво нового житла, що сприяє зростанню суміжних галузей: виробництву будівельних матеріалів, меблів, металургії, підвищенню рівня зайнятості тощо. З другого боку (на практиці), збільшення кредитного портфеля населення (особливо у валюті) провокує зростання імпорту (адже в Україні об'єктом кредитування стають переважно товари іноземного виробництва), погіршує зовнішньоторговельне сальдо (що негативно впливає на обсяг валютних резервів і "тисне" на курс національної валюти), штучно розігріває ринок житла, підштовхуючи ціни вгору. Таку картину ми і спостерігали до осені 2008 року. В цьому контексті держава в особі Національного банку абсолютно логічно і своєчасно запровадила заборону на кредитування фізичних осіб в іноземній валюті, що стало одним із ключових факторів поступового скорочення кредитного портфеля населення. Натомість кредитування фізичних осіб у національній валюті останніми роками успішно розвивається, про що свідчить зростання портфеля в гривні на 30 млрд. грн. за п'ять років.

• **Зобов'язання.** Сукупний обсяг зобов'язань банківської системи в цілому за п'ять років збільшився на 403 млрд. грн., або на 66%, і на 01.07.2013 р. становив 1018 млрд. грн.

• **Кошти клієнтів.** За п'ять років обсяг коштів клієнтів у структурі зобов'язань усіх банків збільшився на 271 млрд. грн., або на 71%, і на 01.07.2013 р. становив 650 млрд. грн.

• **Кошти юридичних осіб.** Зростання цього показника у банківській системі в цілому за п'ять років становило 54 млрд. грн., або 30%. Отже, станом на 01.07.2013 р. зобов'язання банків перед юридичними особами зросли до 236 млрд. грн.

• **Кошти фізичних осіб.** За п'ять років обсяг коштів фізичних осіб у структурі зобов'язань усіх банків збільшився на 217 млрд. грн., або на 109%, і на 01.07.2013 р. становив 415 млрд. грн. Звертаємо увагу на те, що в структурі банківських зобов'язань перед клієнтами частка пасивів населення вже давно перевищує частку пасивів юридичних осіб, сягнувши 64%. Цей показник свідчить про важливі позитивні зрушення в економіці. Зокрема, про поступове виведення коштів населення з "тіні", зростання довіри до банківської системи з боку вкладників, активне поповнення ресурсів для подальшого кредитування економіки.

• **Власний капітал.** За період із 01.07.2008 р. власний капітал банківського сектору економіки зріс (як за рахунок активного формування страхових резервів, так і в результаті збільшення статутних фондів) на 92 млрд. грн., або на 110%, і на 01.07.2013 р. становив 176 млрд. грн.

• **Статутний капітал.** Обсяг статутного капіталу зріс на 124 млрд. грн., або на 233%, і на 01.07.2013 р. становив 177 млрд. грн. У цьому сенсі слід зазначити, що статутний капітал усієї банківської системи майже дорівнює (трохи перевищує) балансовому. Це означає, що в цілому банківська система має (консолідовано) нульовий нерозподілений прибуток і резерви. Безумовно, багато банків демонструють чималі позитивні значення цих показників, проте існують також банківські установи, нерозподілений прибуток яких має від'ємне значення, отже, вони

певною мірою "проїдають" статутний капітал, отриманий від власників. Проте стосунки між керівництвом банків та їхніми власниками не є предметом розгляду даної статті.

Станом на 01.07.2013 р. частка зобов'язань банківської системи в іноземній валюті у структурі зобов'язань становила 49.8% (506.9 млрд. грн.), частка валютних активів — 39.1% (392.0 млрд. грн.). На жаль, офіційна статистика станом на 01.07.2008 р. не містить даних про структуру активів і зобов'язань у розрізі валют. Тобто відсутня "точка відліку" для коректного аналізу динаміки активів і зобов'язань в іноземній валюті. Проте, безумовно, під час аналізу динаміки цих фінансових показників банківської системи та окремих банків слід пам'ятати, що за 5 років офіційний курс долара США відносно гривні зріс із 4.8489 до 7.9930, або на 65%. Отже, з урахуванням того факту, що всі валютні активи і зобов'язання у банківському балансі відображаються у гривневому еквіваленті, загальне зростання активів і пасивів частково пояснюється фактором наявності валютних кредитів і депозитів. Проте частки валюти у балансах різних банків можуть суттєво відрізнятись залежно від основних напрямів діяльності конкретної установи.

Розглянувши у загальних рисах динаміку основних по-

Таблиця 1. Динаміка активів

Банківські установи, що суттєво (> 3 млрд. грн.) збільшили активи	Значення показника на 01.07.2008 р., тис. грн.	Значення показника на 01.07.2013 р., тис. грн.	Динаміка, тис. грн.	Динаміка, %
Приватбанк	68 019 205	190 924 454	122 905 249	181
Ощадбанк	23 671 938	95 624 096	71 952 158	304
Укресімбанк	34 406 565	91 626 500	57 219 935	166
Дельта-банк	4 854 296	47 615 666	42 761 370	881
Дочірній банк Сбербанку Росії	3 078 838	32 721 835	29 642 997	963
Перший український міжнародний банк	15 449 375	32 442 086	16 992 711	110
ВТБ-банк	16 229 505	29 522 755	13 293 250	82
Альфа-банк	19 185 054	29 633 590	10 448 536	54
Промінвестбанк	27 539 416	37 337 175	9 797 759	36
Креді Агріколь-банк (Індекс-банк) ¹	3 357 121	12 875 723	9 518 602	284
ВіЕйБі-банк	6 756 118	16 208 905	9 452 787	140
Укргазбанк	12 174 593	20 811 879	8 637 286	71
"Фінанси та кредит"	15 762 775	23 613 922	7 851 147	50
Південкомбанк	683 432	6 492 320	5 808 888	850
"Фінансова ініціатива"	4 980 841	10 463 105	5 482 264	110
Імексбанк	5 010 503	10 024 058	5 013 555	100
Фідобанк (СЕБ-банк)	1 653 571	6 477 205	4 823 634	292
БТА-банк	1 048 753	5 701 614	4 652 861	444
Актабанк	78 644	4 377 800	4 299 156	5 467
Терра-банк (Інвест-кредит-банк)	476 297	4 722 948	4 246 651	892
Укрінбанк	1 491 134	5 615 174	4 124 040	277
"Надра"	23 745 530	27 859 611	4 114 081	17
Укрбізнесбанк	861 658	4 874 817	4 013 159	466
"Кредит-Дніпро"	3 300 233	7 080 354	3 780 121	115
Платинум-банк (Міжнародний іпотечний банк)	950 518	4 446 237	3 495 719	368
"Київська Русь"	3 259 001	6 657 877	3 398 876	104
"Русский стандарт"	271 666	3 616 325	3 344 659	1 231
Міський комерційний банк (Партнер-банк)	527 186	3 556 719	3 029 533	575

¹ Тут і далі в дужках зазначено назви банків станом на 01.07.2008 р.

казників банківської системи за досліджуваний нами п'ятирічний період, перейдемо до розгляду цих показників у розрізі окремих банків, зосередивши увагу на банках-лідерах, які мають найбільше зростання активів, кредитного портфеля, вкладів населення, власних коштів тощо.

Отже, таблиця 1 містить перелік банків, у яких спостерігалося найбільше зростання активів. Серед абсолютних лідерів слід відзначити показники Приватбанку, Укрексімбанку, Дельта-банку, Першого українського міжнародного банку та банків із російським капіталом (Дочірнього банку Сбербанку Росії, ВТБ-банку, Альфа-банку, Промінвестбанку). Стосовно зростання активів Ощадбанку, то одним із факторів такого зростання, безумовно, є активне кредитування ним НАК "Нафтогаз України".

Наступний показник, який характеризує ділову активність банку і на який варто звернути увагу, — динаміка кредитного портфеля за п'ятирічний період. Таблиця 2 містить перелік банків, які найсуттєвіше збільшили кредитний портфель. Перелік банків — лідерів за нарощенням кредитного портфеля переважно збігається з переліком лідерів за зростанням активів.

Порівняння обсягів кредитів, наданих юридичним і фізичним особам, у структурі кредитного портфеля дає підстави скласти перелік банків, що переважно орієнтовані на кредитування відповідно підприємств чи населення. У таблиці 3 наведено перелік банків, які найбільше наростили обсяги кредитів населення у власних кредитних портфелях порівняно з 01.07.2008 р.

У цьому контексті зазначимо, що перелік банків, які збільшили власний кредитний портфель фізичних осіб на

Таблиця 3. Динаміка кредитів фізичних осіб

Банківські установи, що суттєво (> 100 млн. грн.) збільшили кредитний портфель фізичних осіб	Значення показника на 01.07.2008 р., тис. грн.	Значення показника на 01.07.2013 р., тис. грн.	Динаміка, тис. грн.	Динаміка, %
Дельта-банк	2 792 704	14 116 672	11 323 968	405
Платинум-банк (Міжнародний іпотечний банк)	749 513	3 384 199	2 634 686	352
"Русский стандарт"	178 831	2 663 377	2 484 546	1 389
Ідея-банк (Плюс-банк)	264 386	1 826 314	1 561 928	591
ВТБ-банк	1 930 815	3 130 596	1 199 781	62
Перший український міжнародний банк	2 660 451	3 412 987	752 536	28
Брокбізнесбанк	1 983 606	2 726 718	743 112	37
Креді Агриколь-банк (Індекс-банк)	1 418 179	2 142 156	723 977	51
АСТРА-банк	23 655	657 764	634 109	2 681
"Національні інвестиції"	324 203	725 289	401 086	124
Актив-банк	501 732	773 886	272 154	54
Укрбізнесбанк	275 078	508 746	233 668	85
Терра-банк (Інвест-кредит-банк)	97 871	291 016	193 145	197
БМ-банк	232 643	413 905	181 262	78
Укрінбанк	259 601	420 788	161 187	62
Старокиївський банк	95 385	205 771	110 386	116

Таблиця 2. Динаміка кредитного портфеля

Банківські установи, що суттєво (> 2 млрд. грн.) збільшили кредитний портфель	Значення показника на 01.07.2008 р., тис. грн.	Значення показника на 01.07.2013 р., тис. грн.	Динаміка, тис. грн.	Динаміка, %
Приватбанк	50 597 275	125 761 874	75 164 599	149
Ощадбанк	12 918 014	50 677 006	37 758 992	292
Дельта-банк	3 441 207	28 095 263	24 654 056	716
Дочірній банк Сбербанку Росії	2 085 707	22 971 321	20 885 614	1 001
Укрексімбанк	25 892 534	38 592 676	12 700 142	49
ВТБ-банк	13 810 009	21 043 060	7 233 051	52
Креді Агриколь-банк (Індекс-банк)	2 442 327	9 635 421	7 193 094	295
Перший український міжнародний банк	10 577 198	17 364 426	6 787 228	64
"Фінанси та кредит"	12 375 372	18 912 655	6 537 283	53
"Надра"	17 240 601	22 962 779	5 722 178	33
Імексбанк	2 858 946	8 574 565	5 715 619	200
"Фінансова ініціатива"	4 338 444	9 097 519	4 759 075	110
ВіЕйБі-банк	4 913 453	9 394 562	4 481 109	91
Брокбізнесбанк	9 495 693	13 757 662	4 261 969	45
Промінвестбанк	22 875 687	26 132 620	3 256 933	14
ІНГ-банк Україна	4 348 770	7 510 498	3 161 728	73
Укрбізнесбанк	622 331	3 565 053	2 942 722	473
Укрінбанк	1 030 837	3 765 396	2 734 559	265
Альфа-банк	16 344 557	19 004 286	2 659 729	16
Платинум-банк (Міжнародний іпотечний банк)	749 513	3 397 680	2 648 167	353
"Русский стандарт"	178 831	2 741 415	2 562 584	1 433
Південкомбанк	461 298	2 969 038	2 507 740	544
Укргазбанк	6 213 089	8 610 160	2 397 071	39
Мегабанк	1 877 909	4 022 503	2 144 594	114

Таблиця 4. Динаміка кредитів юридичних осіб

Банківські установи, що суттєво (> 2 млрд. грн.) збільшили кредитний портфель юридичних осіб	Значення показника на 01.07.2008 р., тис. грн.	Значення показника на 01.07.2013 р., тис. грн.	Динаміка, тис. грн.	Динаміка, %
Приватбанк	29 235 411	104 405 564	75 170 153	257
Ощадбанк	6 593 964	48 326 152	41 732 188	633
Дочірній банк Сбербанку Росії	1 178 162	22 204 000	21 025 838	1 785
Укрексімбанк	24 485 030	38 143 840	13 658 810	56
Дельта-банк	648 503	13 978 591	13 330 088	2 056
"Фінанси та кредит"	7 815 980	15 881 559	8 065 579	103
Креді Агриколь-банк (Індекс-банк)	1 024 149	7 493 265	6 469 116	632
"Надра"	6 165 113	12 613 919	6 448 806	105
Перший український міжнародний банк	7 916 748	13 951 440	6 034 692	76
ВТБ-банк	11 879 195	17 912 463	6 033 268	51
Імексбанк	2 257 237	8 237 402	5 980 165	265
Промінвестбанк	20 166 054	26 016 708	5 850 654	29
ВіЕйБі-банк	3 428 178	8 618 399	5 190 221	151
"Фінансова ініціатива"	4 331 344	9 032 147	4 700 803	109
Альфа-банк	10 430 908	14 589 404	4 158 496	40
Брокбізнесбанк	7 512 087	11 030 944	3 518 857	47
ІНГ-банк Україна	4 292 484	7 445 310	3 152 826	73
Укргазбанк	4 067 417	6 779 503	2 712 086	67
Укрбізнесбанк	347 252	3 056 307	2 709 055	780
Укрінбанк	771 236	3 344 608	2 573 372	334
Південкомбанк	408 583	2 957 766	2 549 183	624
Мегабанк	1 352 201	3 622 710	2 270 509	168
"Київська Русь"	1 953 291	4 012 987	2 059 696	105

суму понад 100 млн. грн., є досить невеликим. Адже ці банки прямують “проти тренду” в умовах загального скорочення кредитного портфеля населення у банківській системі. Проте, очевидно, маючи вільні ресурси і бажання кредитувати фізичних осіб, ці банки успішно змінюють на свою користь ринкову позицію за кредитами, наданими населенню.

Таблиця 4 містить перелік банків, які на 01.07.2013 р. порівняно з 01.07.2008 р. найбільше наростили обсяги кредитів, наданих юридичним особам.

Перелік банків – лідерів за збільшенням кредитного портфеля юридичних осіб також переважно збігається з переліком лідерів за зростанням активів.

Одним із показників, що характеризують діяльність банківської установи у сфері залучення пасивів, є динаміка заборгованості перед юридичними особами. Таблиця 5 містить перелік банків, які найсуттєвіше збільшили зобов’язання перед юридичними особами. На практиці це свідчить про здатність банків залучати нових клієнтів на розрахунково-касове обслуговування, адже пасиви юридичних осіб – переважно майже “безплатні” кошти “до запитання”, на відміну від вкладів населення, які здебільшого є строковими.

Динаміка коштів населення в структурі зобов’язань є виразним показником привабливості банку з точки зору роздрібних клієнтів. Отже, таблиця 6 містить перелік банків, котрі є лідерами щодо зростання пасивів фізичних осіб і найбільшого нарощування власних зобов’язань перед ними. Проте слід зауважити, що надмірна залежність банку від коштів населення є не лише свідченням його позитивного іміджу серед вкладників і вдалої маркетингової (тарифної) політики підрозділів роздрібногo бізнесу. Надмірна питома вага коштів населення у пасивах може мати негативні наслідки, стати чинником нестабільності банківської установи в разі поновлення кризо-

вих явищ на фінансовому ринку, здатним спровокувати ажіотажний попит на повернення вкладів, а отже, – зростання вартості пасивів, проблеми з ліквідністю тощо.

Абсолютний розмір власного та статутного капіталу є найголовнішим окремо взятими показниками “здоров’я” та надійності банку. В таблицях 7 і 8 вміщено перелік банківських установ, котрі мають найкращу динаміку зрос-

Таблиця 6. Динаміка коштів населення

Банківські установи, що суттєво (> 2 млрд. грн.) наростили зобов’язання перед фізичними особами	Значення показника на 01.07.2008 р., тис. грн.	Значення показника на 01.07.2013 р., тис. грн.	Динаміка, тис. грн.	Динаміка, %
Приватбанк	31 408 715	95 363 124	63 954 409	204
Ощадбанк	13 183 132	34 925 857	21 742 725	165
Дельта-банк	938 167	21 416 634	20 478 467	2 183
Дочірній банк Сбербанку Росії	432 219	12 054 745	11 622 526	2 689
Укресімбанк	6 435 466	16 196 979	9 761 513	152
Перший український міжнародний банк	2 700 912	11 562 060	8 861 148	328
Альфа-банк	936 536	9 530 409	8 593 873	918
ВТБ-банк	1 182 070	7 481 442	6 299 372	533
ВіЕйБі-банк	1 899 361	8 096 759	6 197 398	326
Брокбізнесбанк	2 793 374	7 651 847	4 858 473	174
Укрсоцбанк	8 106 223	12 233 746	4 127 523	51
“Фінанси та кредит”	5 803 741	9 678 643	3 874 902	67
Укрсиббанк	7 211 757	10 610 836	3 399 079	47
ОТП-банк	2 591 248	5 681 685	3 090 437	119
“Фінансова ініціатива”	116 181	3 134 865	3 018 684	2 598
“Кредит-Дніпро”	876 875	3 851 614	2 974 739	339
Платинум-банк (Міжнародний іпотечний банк)	27 889	2 906 878	2 878 989	10 323
Креді Агриколь-банк (Індекс-банк)	1 230 548	4 012 795	2 782 247	226
“Київська Русь”	1 364 329	3 597 651	2 233 322	164
Південкомбанк	267 210	2 410 576	2 143 366	802

Таблиця 5. Динаміка заборгованості перед юридичними особами

Банківські установи, що суттєво (> 1 млрд. грн.) наростили зобов’язання перед юридичним особам	Значення показника на 01.07.2008 р., тис. грн.	Значення показника на 01.07.2013 р., тис. грн.	Динаміка, тис. грн.	Динаміка, %
Укресімбанк	8 481 852	27 480 342	18 998 490	224
Приватбанк	17 504 442	25 386 711	7 882 269	45
Дельта-банк	1 297 376	8 474 922	7 177 546	553
Перший український міжнародний банк	3 034 995	8 116 190	5 081 195	167
Райффайзен-банк “Аваль”	7 012 260	11 992 431	4 980 171	71
Креді Агриколь-банк (Індекс-банк)	561 594	5 300 571	4 738 977	844
Ощадбанк	3 693 260	8 114 626	4 421 366	120
Дочірній банк Сбербанку Росії	743 972	5 142 166	4 398 194	591
ІНГ-банк Україна	2 050 332	4 481 623	2 431 291	119
Укрсиббанк	4 900 615	7 270 868	2 370 253	48
Фідобанк (СЕБ-банк)	369 119	2 173 892	1 804 773	489
Сітібанк	3 166 018	4 775 144	1 609 126	51
Укрбізнесбанк	487 786	2 035 927	1 548 141	317
ВТБ-банк	3 502 209	5 008 656	1 506 447	43
Фідокомбанк (Ерсте банк)	101 210	1 385 766	1 284 556	1 269
Актабанк	3	1 265 097	1 265 094	42 169 786
Терра-банк (Інвест-кредит-банк)	63 953	1 282 911	1 218 958	1 906
Укрінбанк	313 617	1 445 370	1 131 753	361
“ТК-кредит”	101 164	1 196 104	1 094 940	1 082

Таблиця 7. Динаміка власного капіталу

Банківські установи, що суттєво (> 1 млрд. грн.) збільшили власний капітал	Значення показника на 01.07.2008 р., тис. грн.	Значення показника на 01.07.2013 р., тис. грн.	Динаміка, тис. грн.	Динаміка, %
Ощадбанк	2 378 305	18 069 387	15 691 082	660
Укресімбанк	3 116 714	17 983 593	14 866 879	477
Приватбанк	7 642 838	19 733 546	12 090 708	158
Укрсоцбанк	3 463 204	7 697 922	4 234 718	122
Укргазбанк	1 144 285	4 401 142	3 256 857	285
Дельта-банк	550 852	3 174 620	2 623 768	476
Родовід-банк	1 190 921	3 694 896	2 503 975	210
Промінвестбанк	2 800 313	5 238 465	2 438 152	87
Дочірній банк Сбербанку Росії	1 039 890	3 378 567	2 338 677	225
Альфа-банк	1 962 978	4 183 835	2 220 857	113
“Надра”	1 869 198	4 030 784	2 161 586	116
ОТП-банк	1 664 992	3 240 997	1 576 005	95
Райффайзен-банк “Аваль”	5 469 065	7 037 514	1 568 449	29
БТА-банк	170 272	1 553 498	1 383 226	812
ВТБ-банк	2 322 159	3 640 716	1 318 557	57
АСТРА-банк	70 622	1 176 664	1 106 042	1 566
Креді Агриколь-банк (Індекс-банк)	405 485	1 471 383	1 065 898	263

Таблиця 8. Динаміка статутного капіталу

Банківські установи, що суттєво (> 1 млрд. грн.) збільшили статутний капітал	Значення показника на 01.07.2008 р., тис. грн.	Значення показника на 01.07.2013 р., тис. грн.	Динаміка, тис. грн.	Динаміка, %
Ощадбанк	922 000	15 537 900	14 615 900	1 585
Укрексімбанк	1 962 635	16 446 818	14 484 183	738
Родовід-банк	435 000	12 359 299	11 924 299	2 741
Приватбанк	4 228 250	14 897 555	10 669 305	252
Укргазбанк	600 000	10 000 000	9 400 000	1 567
Промінвестбанк	200 175	5 280 919	5 080 744	2 538
"Форум"	1 121 000	5 934 619	4 813 619	429
Омега-банк (Сведбанк)	1 290 600	5 440 928	4 150 328	322
"Надра"	390 363	3 890 363	3 500 000	897
"Київ"	180 000	3 567 544	3 387 544	1 882
ВТБ-банк	2 158 784	5 415 784	3 257 000	151
Альфа-банк	1 744 710	4 639 121	2 894 411	166
Дочірній банк Сбербанку Росії	839 929	3 392 461	2 552 532	304
ВіЕйБі-банк	341 424	2 348 619	2 007 195	588
Дельта-банк	510 000	2 327 000	1 817 000	356
ОТП-банк	1 206 827	2 868 191	1 661 364	138
Кредитпромбанк	1 050 000	2 635 938	1 585 938	151
Кредобанк	396 049	1 918 969	1 522 920	385
БТА-банк	150 000	1 500 000	1 350 000	900
Піреус-банк МКБ	400 000	1 627 792	1 227 792	307
"Фінанси та кредит"	1 276 500	2 300 000	1 023 500	80

тання обсягів капіталу. Слід зауважити, що зазначені банки, які у кризових та посткризових умовах спромоглися настільки суттєво збільшити власний і статутний капітал, справді заслуговують на повагу з боку клієнтів та конкурентів. Мабуть, єдиним винятком із цього правила можна вважати державні банки, значну частину приросту капіталу яких забезпечили ОВДП, котрі надійшли від держави для поповнення статутного капіталу.

ВИСНОВКИ

1. Аналіз ключових показників банківської системи України станом на 01.07.2013 р. та порівняння з відповідними показниками на 01.07.2008 р. підтверджує позитивну динаміку більшості з них, що свідчить про майже повне відновлення системи після світової фінансової кризи.

2. Негативним чинником, який характеризує зміни у структурі власного капіталу впродовж досліджуваного періоду, є паритетність розмірів власного і статутного капіталів. Отже, є підстави стверджувати, що банківська система консолідовано має нульовий нерозподілений прибуток і резерви.

3. Незважаючи на загальний тренд скорочення обсягів кредитування населення, низка банків активно кредитує фізичних осіб, змінюючи ринкову позицію на свою користь. □

Монети України

Про введення в обіг пам'ятних монет "Українська вишиванка"

Національний банк України 20 серпня 2013 року ввів в обіг пам'ятні монети номіналами 10 та 5 гривень, присвячені яскравому, самотньому й барвистому елементу народного костюма – українській вишиванці, яка своєю орнаментикою і кольоровою гамою відтворює традиції вишивання в кожному регіоні України.

Монету номіналом 10 гривень виготовлено зі срібла 925 проби. Категорія якості карбування – пруф, маса дорогоцінного металу в чистоті – 31.1 г, діаметр – 38.6 мм, тираж – 5 000 штук. Гурт монети – гладкий із заглибленими написами, якими зазначено метал, його пробу – **Ag 925**, масу дорогоцінного металу в чистоті – **31.1**, а також розміщено логотип Монетного двору Національного банку України. Елемент оздоблення – голографічне зображення.

Монету номіналом 5 гривень виготовлено з нейзильберу. Категорія якості карбування – спеціальний анциркулейтед, маса – 16.54 г, діаметр – 35.0 мм, тираж – 30 000 штук. Гурт монети – рифлений. Елемент оздоблення – тамподрук.

На аверсі обох монет розміщено: вгорі малий Державний герб України, напис півколом – **НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ**, зображення дівчини з голкою в ру-

ках, яка вишиває полотно, фрагмент якого на монеті з нейзильберу – кольоровий (використано тамподрук), на тлі полотна номінал: на монеті зі срібла – **10 ГРИВЕНЬ**, на монеті з нейзильберу – **5 ГРИВЕНЬ**, під яким праворуч – рік карбування монети – **2013**. На монеті з нейзильберу ліворуч розміщено логотип Монетного двору Національного банку України.

На реверсі обох монет розміщено кольоровий фрагмент полотна вишиванки – декоративну розетку: на монеті з нейзильберу використано тамподрук, на монеті зі срібла – голографічне зображення; напис півколом – **УКРАЇНСЬКА** (вгорі) **ВИШИВАНКА** (внизу).

Художники – Володимир Таран, Олександр Харук, Сергій Харук.

Скульптори – Володимир Дем'яненко, Володимир Атаманчук.

Пам'ятні монети номіналами 10 та 5 гривень "Українська вишиванка" є дійсними платіжними засобами України та обов'язкові до приймання без будь-яких обмежень за їх номінальною вартістю до всіх видів платежів, а також для зарахування на розрахункові рахунки, вклади, акредитиви та для переказів. □

